

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 01.06.2015, sp. zn. 101 VSPH 174/2015, ECLI:CZ:VSPH:2015:101.VSPH.174.2015.1

Číslo: 24/2017

Právní věta:

K projednání a rozhodnutí té části žaloby, kterou se insolvenční správce domáhal u insolvenčního soudu vedle určení, že dlužník je vlastníkem nemovité věci (ve smyslu § 7a písm. b/, ve spojení s § 159 odst. 1 písm. g/ insolvenčního zákona), vůči žalovanému též vyklizení této věci, je v prvním stupni věcně příslušný okresní soud; potud nejde o incidenční spor.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 01.06.2015

Spisová značka: 101 VSPH 174/2015

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Incidenční spory, Příslušnost soudu věcná, Vyklizení nemovitosti

Předpisy: § 159 odst. 1 předpisu č. 182/2006Sb.
§ 7 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze usnesením rozhodl tak, že k projednání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 67 ICM 4426/2014 jsou v prvním stupni příslušné okresní soudy v části, v níž se žalobkyně domáhá, že žalovaný č. 2 je povinen vyklidit v žalobě označené nemovitosti; současně rozhodl, že po právní moci tohoto usnesení bude v tomto rozsahu věc postoupena k dalšímu řízení Okresnímu soudu v Jihlavě.

1. Krajský soud v Praze předložil věc Vrchnímu soudu v Praze k rozhodnutí podle § 104a odst. 2 o. s. ř., neboť má za to, že není věcně příslušným k projednání a rozhodnutí dané věci v části, v níž se žalobce domáhá, aby soud uložil druhému žalovanému povinnost vyklidit v žalobě označené nemovitosti. Podle Krajského soudu v Praze se v této části nejedná o incidenční spor ve smyslu § 159 insolvenčního zákona č. 189/2006 Sb. (dále též IZ) a věcnou příslušnost Krajského soudu nelze dovodit ani podle § 7a IZ.

2. K tomuto stanovisku Krajského soudu v Praze se písemně vyjádřila žalobkyně tak, že má za to, že i v této části je daná věcná příslušnost Krajského soudu v Praze, protože žaloba na vydání nemovitosti

do majetkové podstaty (vyklizení nemovitosti) je sporem vedeným na základě a v souvislosti se žalobou o neplatnost právního úkonu podle § 231 a následujících ustanovení IZ, jenž je podle § 159 IZ incidenčním sporem. Poukázala v této souvislosti na otázku řešení věcné příslušnosti krajských soudů, je-li podána žaloba na určení neúčinnosti právního úkonu a současně s ní žaloba na vydání plnění z neúčinného právního úkonu do majetkové podstaty dlužníka, kde se běžně vychází z toho, že krajské soudy jsou i v této části věcně příslušnými.

3. Podle § 9 odst. 1 o.s.ř. jsou k řízení v prvním stupni příslušné okresní soudy, nestanoví-li zákon jinak.

4. Podle § 7a IZ (ve znění účinném od 1.1.2014) krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně a) v insolvenčním řízení, b) v incidenčních sporech, c) ve sporech o náhradu škody nebo jiné újmy, která vznikla porušením povinnosti podat insolvenční návrh, d) ve sporech o náhradu škody nebo jiné újmy, která vznikla zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu, e) ve věcech vyplývajících z právních vztahů mezi dlužníkem a insolvenčním správcem týkajících se majetku patřícího do dlužnickovy majetkové podstaty. Který spor je sporem incidenčním určuje § 2 písm. d) a § 159 odst. 1 IZ; jejich výčet je taxativní.

5. Námitky uplatněné žalobkyní v jejím vyjádření k věcné příslušnosti Krajského soudu v Praze jsou nerozhodné pro posouzení věcné příslušnosti tohoto krajského soudu v řízení o vyklizení nemovitostí, neboť její odkazy na příslušná rozhodnutí Nejvyššího soudu či Vrchního soudu v Praze nebo Olomouci se vztahují k věcné příslušnosti soudu v řízení o odpůrcí žalobě, nikoliv v řízení o určení neplatnosti právního úkonu dlužníka.

6. Zatímco věcná příslušnost insolvenčního soudu, v daném případě Krajského soudu v Praze, k řízení o žalobě na určení neplatnosti právního úkonu dlužníka jednoznačně vyplývá z § 231 a § 233 odst. 1 a 3 IZ, nic o věcné příslušnosti insolvenčního soudu nelze z těchto, ani jiných ustanovení insolvenčního zákona, zejména z jeho § 7a, dovodit ohledně následných sporů, jež vzniknou (mohou vzniknout) poté, kdy rozsudek o určení neplatnosti právního úkonu dlužníka nabude právní moci. Insolvenční zákon k tomu § 233 odst. 1 uvádí, že v průběhu insolvenčního řízení posoudí neplatnost právního úkonu dlužníka pouze insolvenční soud (odst. 2) a je-li k neplatnosti právního úkonu nutné, aby ten, kdo je takovým úkonem dotčen, se jeho neplatnosti dovolal, může tak učinit i insolvenční správce (odst. 3). V § 233 odst. 1 pak insolvenční zákon uvádí, že je-li pravomocným rozhodnutím zjištěna neplatnost právního úkonu týkajícího se majetku nebo závazků dlužníka, musí být vydán majetkový prospěch získaný plněním z neplatného právního úkonu.

7. To, že insolvenční soud je věcně příslušným i k rozhodnutí o vydání plnění z neplatného právního úkonu a v jakém rozsahu upravuje insolvenční zákon v § 232 odst. 2, jen pro případ, že odmítne vydat majetkový prospěch získaný plněním z neplatného právního úkonu insolvenční správce. Pak se oprávněná osoba může domáhat jeho vydání vylučovací žalobou podle insolvenčního zákona.

8. V opačném případě, má-li insolvenční správce k dispozici pravomocný rozsudek insolvenčního soudu o určení neplatnosti právního úkonu dlužníka, má tento rozsudek za následek, že se na takový úkon dlužníka hledí, jakoby učiněn nebyl a pak žaloba o vydání plnění neplatného právního úkonu dlužníka, v daném případě žaloba o vyklizení nemovitosti, je žalobou, v níž je uplatněn nárok bez právního důvodu, tedy nárok z bezdůvodného obohacení a k řízení o takovém nároku jsou příslušné v prvním stupni okresní soudy. Platí totiž, že byla-li neplatnost právního úkonu zjištěna pravomocným rozhodnutím insolvenčního soudu, insolvenční správce запиše předmět bezdůvodného obohacení do soupisu majetkové podstaty a pohledávku uplatní vůči tomu, kdo se bezdůvodně obohatil - v daném případě, kdo nemovitosti užívá. Jestliže tato osoba neplní dobrovolně, je insolvenční správce povinen vymáhat plnění ve prospěch majetkové podstaty. V této druhé fázi uplatnění neplatnosti právního úkonu jde o vymáhání pohledávek ve prospěch majetkové podstaty ve smyslu § 294 odst. 1 IZ.

Peněžitou pohledávku insolvenční správce vymáhá žalobou na plnění (zaplacení), jiné pohledávky pak žalobou na vydání plnění, v daném případě na vyklizení nemovitosti. Spory vzniklé na základě žalob podle § 294 IZ nejsou incidenčními spory a pro určení věcné příslušnosti soudu v těchto sporech se nepoužije § 7a IZ.

9. Platí tedy, že v řízení o vyklizení nemovitosti užívané druhým žalovaným bez právního důvodu (bude-li vyhověno žalobě na určení neplatnosti smlouvy týkající se těchto nemovitostí) jsou v prvním stupni ve smyslu § 7 ve spojení s § 9 odst. 1 o. s. ř. příslušné okresní soudy. Jelikož v této části se žaloba insolvenčního správce týká práv k nemovitosti, je věcně i místně příslušným soud, v jehož obvodu je nemovitost, což je Okresní soud v Jihlavě.